

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Амбурман У.

3938

Ц.Амур 648.

891.99 5

2-28

р.Амур

1891

115

XVI

169

Ա. ՆԱՄԱԼԵԱՆ

ՄԻՆԱՍԻ ԵԶԸ

20 07

(Արտատպւած «ՄՈՒՐՃ» ամսագրից)

891.995
շ-28

ԹԻՖԼԻՍ
ՏՊԱՐԱՆ Մ. Գ. ՌՕՏԻՆԵԱՆՅԷ
1891

891.995

u-28

✓

6105

Ա. ՆԱՄԱԼԵԱՆ

7-3

ՄԻՆԱՍԻ ԵԶԸ

1007
8 34/08
2

(Արտատպւած «ՄՈՒՐՃ» ամսադրից)

ԹԻՖԼԻՍ

ՏՊԱՐԱՆ Մ. Գ. ՌՕՏԻՆԵԱՆՅԻ

1891

Дозв. ценз. Тифлисъ. 31 Декабря, 1890 г.

Типогр. М. Д. Ротинианца на Голов. пр. соб д. № 41.

ՄԻՆԱՍԻ ԵԶԸ

I

Ախալքալաքցի տաւարաւաճառ Գէորգը պատում էր Շիրակի գիւղերը և տաւար էր ժողովում Թիֆլիս տանելու վաճառելու: Նա գնած կենդանիներին իսկոյն չէր տանում իւր հետը, այլ պահ էր տալիս նոյն գիւղացիներին՝ մինչև իւր գործակատարների գալը, որոնք զանազան գիւղերում գնած կենդանիները պէտք է յետոյ ժողովէին մի տեղ և մի անգամից ճանապարհէին զէպի վաճառանոց: Այդ էր պատճառը, որ Գէորգը շատ շուտով վերջացնում էր իւր գործը մի գիւղում և անցնում էր միւսը:

Գէորգը մեծ յոյսեր ուներ այս տարւայ վերայ, որովհետև տարին՝ թէև առատ էր եղել հացով, բայց երաշտութեան պատճառով՝ հացը կարճ էր բուսել, նորանից քիչ դարման էր ստացւել և խոտ էլ շատ քիչ էր ժողովւել: Գիւղացիները հաշւում էին կերակրի պաշարները և նոցա համեմատ կենդանիների թիւը: Աւելորդ ապրանքը պէտք է ծախէին:

Զրախլու գիւղում շատ աներից կանչեցին Գէորգին, որ սա գայ՝ նոցա տաւարը տեսնի: Այդ կանչողներին մէկն էլ գիւղացի Մինասն էր, որ բաւական

Հարուստ տուն ունէր գիւղում: Մինասը շատ անգամ ինքը անձամբ տանում էր իւր աւելորդ ապրանքը Ալեքսանդրապոլ ծախելու: Իսկ այժմ նա ցանկացաւ օգուտ քաղել Վէորգի գաւուց՝ իւր մի եզը և մի կովը հէնց գիւղում նաղելու:

Վէորգը հիացաւ Մինասի գոմից: Սա շինւած էր շատ ընդարձակ և գեղեցիկ էլ սալաշատակած: Կովերը տանը չէին, ուղարկւած էին արածելու, իսկ եզները գոմուօմ էին: Վէորգը տեսաւ մեծամարմին, կուշտ կենդանիներ, որոնք հանգիստ որոճում էին իրանց կերակուրը: Նա ուրախութեամբ կ'գնէր բոլոր եզներին, եթէ ծախու լինէին. Մինասը, ցոյց տալով մի մոյգ կարմիր գոյնով եզ, յայտնեց Վէորգին՝

— Ահա սա է ծախու եզս:

— Տեսնե՛նք, տեսնե՛նք:

Մինասը քացի տալով և յորդորելով վերկացրեց եզը նստած տեղից: Վէորգը սկսեց տնդդել կենդանուն և փորձեց նորա չաղութեան աստիճանը:

II

Մինասը թողաւ Վէորգին, որ նա զբաղւի ծախու եզան մանրամասն զննութիւնով: Իսկ ինքը մօտիկացաւ գոմի ծայրում կապած մի պառաւ եզան և սկսեց առանձին սիրով ու ջերմեռանդութիւնով նորան փայփայել, շփելով նորա մարմինը և զրտելով մազերը: Եզը զգում էր իւր տիրոջ գգնանքը. նա

մի տեսակ խուլ բաւականութեամբ՝ կպցրել էր իւր գլուխը տիրոջ շորին և շարժում էր ուրախ իւր ազին:

Մինասը համբուրեց եզան ճակատը և ուզում էր դառնալ դէպի Վէորգը, երբ տեսաւ, որ սա եկել է և կանգնել իւր մօտ:

— Սա շատ պառաւ եզ է երևում, նկատեց տաւար ժողովողը:

— Այո, լաւ պառաւ է:

— Քանի՞ տարեկան կ'լինի:

— Քսան տարեկան կայ, պատասխանեց Մինասը:

— Ի՞նչ ես ասում, զարմացաւ Վէորգը. պառաւ էր երևում, բայց ո՛չ այդքան: Տօ, էլ ի՞նչու ես դորան պահում: Դա մինչև անգամ իմ առնելու էլ ձեռնտու չէ, միսը շատ կոշտ կլինի: Մախիր, ազատիր: Ես կառնեմ ու ծախելու տեղ կգտնեմ:

— Ձէ, սա ծախելու չէ, սա ինձ հարկաւոր է, ասաց Մինասը լուրջ կերպով և կարծես փոքր ինչ վիրաւորւած:

— Ի՞նչպէս թէ հարկաւոր է. տօ դա մշակութիւն անել չի կարող քեզ համար:

— Ինչու, կարող է. կարող է իւր համեմատ:

— Արածը—արած չէ՛է. հաշիւ չէ. Մինաս:

— Ինձ համար մեծ հաշիւ է. առաջին հերկ սկսողս դա է լինում, ասաց մի տեսակ համոզմունքով Մինասը:

— Ձեմ հասկանում, եղբայր, քո բանը. ծախի՛ր ու մի քանի կոպէկ էլ աշխատանք ստացիր. թէ

չէ մէկ էլ կ'տեսնես, կընկնի ու կ'սատկի:
— Դա Աստուծու կամքն է, ասաց հանդարտ
կերպով Մինասը:

— Ախր ինչո՞ւ ես պահում, հարցրեց զարմա-
նալով Գէորգը:

— Ուխտ եմ արել, պատասխանեց դժւարանա-
լով Մինասը. նա ինձ պէտք է: Նա ինձ ծառայու-
թիւն շատ է արել. իմ ընկերն է, իմ հաւասար
մշակ եղբայրը, իմ տուն շինողը:

— Ախր նորա կեանքը—կեանք չէ: Մորթելը
լաւ է, քան թողնել սատկելը. խղճմտանք չէ
պահելը:

— Զէ, Գէորգ աղա, ինձ մի խօսացնիլ: Ես չեմ
կարող նորան ծախել: Ուրիշ ինչ եղ լինէր՝ կը ծախէի,
իսկ սորան չեմ կարող:

Գէորգը ոչինչ չ'հասկացաւ այս խօսակցութիւ-
նից և լռեց:

Եզը իւր դունչը մօտեցրել էր Մինասի ձեռքին
և լիզում էր նորան: Խօսակիցները լռել էին, բայց
տեղներիցը չէին շարժւում: Մինասը մտածութեան
մէջ էր ընկել: Գէորգը սկսեց աւելի ու աւելի տնդդել
կզան և զբաղւեց նորանով:

Պառաւ լծկանը մի հրաշալի կենդանի էր՝
լայն կազմաւածքով և կարմիր գոցով: Աչքերի շուրջը
բոլորել էր սև օղակը, որ տալիս էր կենդանու նայ-
ւածքին թէ գեղեցկութիւն և թէ խելացիութիւն:
Այդ աչքերը հանգիստ էին, լի բարութիւնով ու
բաւականութեան զգացմունքով:

Մինասը յանկարծ սթափւեց և զառնալով Գէոր-
գին՝ շփոթւած ձայնով ասաց.

— Սորան թողնե՛նք, սա գոմի ապրանք է.
ահա ինչպէս ասացի իմ ծախելուն նա է. մէկ էլ
տես, ինչ մտողաշն է նա. ինքը մսալի, քեզ համար
աւելի ձեռնտու:

— Այդ ես գիտեմ: Շատ շնորհակալ եմ. բայց
ինչո՞ւ ես ծախում այս տեսակ մարալին ու այն
պառաւին պահում:

— Այս մարալի ձախ աչքը վնասւել է անցեալ
տարի, իսկ նոր եզնացուս հասել է, նորան կարող է
փոխարինել:

Գէորգը հաւանեց, գնահատեց եզը և մի
փոքր սակարկութիւնից յետոյ՝ իւր վերայ թողաւ:
Վովը տեսնելու համար նշանակեց միւս առաւօտը:

Թողնելով Մինասի գոմը՝ նա անցաւ միւս գիւ-
ղացիների տները և մինչև երեկոյ կարողացաւ դնելու
մինչև քսան չորս գլուխ ապրանք:

Գիւղի տէրտէրը պատահեց Գէորգին, յայտնեց,
որ նա էլ ծախու ապրանք ունի և հրաւիրեց երեկոն
և գիշերը իւր մօտ անցկացնելու:

III

Երեկոյեան տէրտէրի տանը՝ օգայում՝ վառւած
բուխարու առաջ նստած՝ խօսում էին տէրտէրը և
մի քանի գիւղացիներ: Նոքա ըսպասում էին Գէոր-
գին, որ դեռ փողոցներում շարունակում էր իւր

գործերը: Վերջապէս նա էլ մի երկու մարդու ուղեկցութեամբ՝ եկաւ տէրտէրի տունը: Նորա զէմքի վերայ երևում էր ժպիտ և բաւականութեան արտայայտութիւն: Ողջունելով տէրաէրին և միւսներին՝ նա նստեց նորա համար նշանակած պատուաւոր տեղը՝ տէրաէրի հանդէպ:

— Դեռ աշուն է, շատ էլ ցուրտ չէ, սկսեց նա, բռնաբանելով կարգին վառուած է:

— Է՛հ, կրակը ուրախութիւն է, ասաց մի գիւղացի, ինչքան լինի՝ կրակի տեսքից մարդու սիրտ բացուած է: — Ի հարկէ դեռ բռնաբանութեամբ չես տես:

— Ունեցողը հիմի էլ է վառում, աւելացրեց նստածներից մէկը:

— Ատուած աւելի կարողութիւն տալ, բարեմաղթեց Գէորգը:

— Ամէն, ամէն, պատասխանեցին միւսները: Տէրտէրը շնորհակալութիւն արաւ՝ գլուխը շարժելով և մատնացոյց լինելով կրակի վերայ՝ աւելացրաւ:

— Առանց կրակի պարոն Գէորգ, ինչ կեանք տան կրակը եթէ իսկն ասես՝ չ'պէտք է հանգչի: Մենք այսպէս ենք լսել: Ես աւանդութիւն է: Եւ ճշմարիտ էլ է: Կրակը վառւելուց՝ փառաւորւում ես: զգում ես, որ տունդ չի աւերւել, որ նա շէն ու հաստատ է: Բարեւ ես եկել Գէորգ: Ինչպէ՞ս է այսօրւայ առուտուրդ:

— Լաւ է: այս տարւայ ուղբանքը առհասարակ

մաշի է: Եթէ ապրանքի զինը չ'ընկնի՝ մարդ կարող է մի երկու շահի աշխատել:

— Մարկոսենց եղները ինչպէ՞ս տեսար, հարցրեց գիւղացիներից մէկը:

— Ախր շատ էլ չեմ հաւանում, պատասխանեց Գէորգը: Ճիշտ է՝ մեծ մարմնով կենդանիներ են, բայց միս, եղ չ'ունեն: Ի հարկէ՝ նորանց որ լաւ կերակուր տրւի՝ շատ կարգին մսացու կ'ըլառնան: Բայց դորան էլ ժամանակ է հարկաւոր:

Փոքր ինչ առւտրական խօսակցութիւնից յետոյ՝ Գէորգը մտաբերեց այդ օրւայ Մինասի գոմում տեղի ունեցած դէպքը և նա հարցրեց գիւղացիներից՝

— Մէկ ասացէ՛ք, խնդրե՛մ, ինչո՞ւ Մինասը իւր պառաւ, անպէտքացած եզը չի ծախում:

— Հը՞, չի ծախիլ, չի ծախիլ, նկատեց կիսաժպիտով հասակաւոր գիւղացի Գրիգորը:

— Ինչո՞ւ:

— Է, դա մի ամբողջ պատմութիւն է:

— Ի՞նչ պատմութիւն է:

— Ես ձեզ մի կարճաօտ պատմեմ, ասաց Գրիգորը և կայցնելով իւր չուբուխը՝ սկսեց:

IV

Գրիգորը պատմեց հետեւեալը:

«Սորանից տասն և հինգ տարի առաջ Մինասը շատ աղքատացաւ: Դոքա երեք եղբայր էին՝ լաւ քաջ տղերք: Մէկին աւագակները սպանեցին, միւսը հիւանդացաւ մեռաւ: Այդ տարին տաւարի ցաւ էլ

պատահեց և Մինասի տաւարի մեծ մասը կոտորւեց: Հինգ լուծ սպրանքից մնաց միայն մի ջահիլ եզ, որ հորիկութեան նոր էր մտել և առանձին դու լծւած չէր: Մինասը հող ունէր բաւականին, բայց զրկւած էր թէ մշակից, թէ եզնից: Կենդանի մնացած կովերից երկուսը ծախեց և մի եզ գնեց, որպէս զի իւր մօտ եղած եզնով կարողանայ գոնէ մի լուծ շինել: Այդ իմ պատմած ջահիլ եզը, — այն հիմիկւայ պառւաւած եզն է, որ, Պէորդ խնամի, տեսար Մինասի գոմումը:

Այդ լուծով նա բանեց մի ամառ, բայց շատ քիչ վարեց: Միւս տարւայ համար եզը բաւականին մեծացել և ամրացել էր: Մինասը վճռել էր այդ տարին մեծ վար անելու: Մեր տեղերում, ինչպէս գիտէք, վարում են և երկու լուծով և մի լուծով — բայց մի լուծով բանողները կամ գոմէշ են լծում կամ ուժեղ եզներ: Մինասի թէ ջահիլ եզը և թէ՛ նոր գնած եզը մեծ ոյժ չ'ունէին. այնու ամենայնիւ՝ Մինասը մի լուծ միայն դործածեց վարելու համար: Վարում էր նա անդադար մօտ երեք շաբաթ: Խեղճ եզները յօգնել էին. բայց Մինասը մտքումը դրել էր մեծ վար անելու: Նա իւր վերայ ուշք չէր դարձնում, աշխատում էր առաւօտից մինչև երեկոյ: Կարգին գութանավարի մասին նա մտածել անգամ չէր կարող, նա արօրով փորփրում էր հողը: Մենք հարեւաններս զարմանում էինք՝ տեսնելով Մինասի և նորա եզների անյօղնութիւնը: Մինասն էլ՝ քանի որ իւր և եզների ոյժը պատում էր՝ շարունակում էր դործը:

Այդ օրերից մէկում՝ ես գնում էի հանդը և պէտք է անցնէի Մինասի հերկով: Տեսնում եմ հեռուից, որ եզները կանգնած են և Մինասը ինքը չի բանում: Փոքր ինչ մօտիկանում եմ և տեսնում եմ նորան չորքած և ձեռքերը տարածած, ինչպէս աղօթքի ժամանակ պարզում են դէպի Աստուած: Առաջ եմ գնում, Մինասը չի լսում: Եւ իսկապէս նա աղօթում է: Վերջապէս այնքան մօտեցայ, որ լսեցի նորա բարձրաձայն աղօթիլը: Առաջ խօսքերը հասնում էին ինձ կցկտուր, իսկ յետոյ՝ բաւականին պարզ՝ լսեցի հետեւեալը:

«Մեր մեղքը մոռացիր, Տէր Աստուած, դու ներիր մեզ, բարերար Աստուած... ախ', խեղճները ինչքան տանջւում են մեր ձեռքից... ինչ պատասխան պէտք է տանք Գեդ...»

Ես վերջապէս կանչեցի՝

— Մինաս, ինչ աղօթք անելու ժամանակ է. առ, վերկա'ց, ինչ է պատահել:

— Գրիգոր, ասաց Մինասը, նայելով վերաս զարմացմամբ:

— Ի՛նչ ես չօքել, հարցրի նորան.

— Գրիգոր, պատասխանեց նա, սիրտս թոյլ է, զլուխս պտտւում է... օ՛հ խեղճ եզ, խեղճ եզբար:

Մինասը շարւած դուրսեան մէջ էր: Յանկարծ նա վեր կացաւ, վազեց իւր ջահիլ եզան մօտ, ճակտոր պաշեց, զլուխը շփեց, վզովը փարեց և մղկտալով՝ ասաց եզան.

— Ինձ կ'բաշխես, իմ ընկեր, մեղաւոր եմ առաջիկ.

Մինասը կանգնած էր անշարժ իւր եզան առաջ և մոռացել էր իմ ներկայութիւնը:

— Տօ՛, ի՞նչ է պատահել քեզ: Մինաս, հարցրի նորան:

— Ե՛հ, Գրիգոր, ձեռքով արաւ ինձ, թէ Աստուած կ'սիրես, ինձ մի խօսացնիլ. խելքս կորցնում եմ. ինքս էլ չեմ իմանում թէ ինչ եմ անում:

— Ի՞նչ է եղել, ասա՛, իմանանք էլի, հեր օրհնած.

— Ե՛հ, Գրիգոր, գլուխը թափ տալով պատասխանեց նա, ամաչում եմ, եղբայր, ասել գլխիս եկածը. ինքս լաւ եմ հասկանում իմ բանը, բայց կարգին չեմ կարող քեզ պատմել. դու կը ծիծաղես վերաս, ցաւս չես հասկանար:

— Դէ լաւ, ասա, հիմի մի կերպ կ'աշխատեմ հասկանալու:

Մինասը փոքր ինչ շարժեց գլուխը, ձեռքերը խփեց ճակատին, տրորեց ականջները, պռոշները կրծոտեց և վերջապէս բերանը բացեց:

— Ինքզ գիտես, սկսեց Մինասը, որ այսօր քսան երրորդ օրն է, որ ես առանց մի կարգին հանգստութիւն տալու՝ բանեցնում եմ եղանա: Ահա չորս օր է, որ խեղճը էլ չի կարողանում բան անել. բայց ես ի՞նչ անեմ, ես ի՞նչ ասեմ իմ տանեցիներին, ինչպէ՞ս նոցա քաղցած բերանները լիացնեմ ձմեռը: Գիտէի, որ եղս ուժից ընկել է, բայց էլի բոթում

էի, էլի դրգում էի: Երեկ կարծում էի թէ՛ էլ չի կարողանալու բան անի. բայց կարողացաւ մի կերպ: Այսօր առաւօտեան՝ օտները շարժել չէր կարողանում, մի կէս ժամ չարշարւում էր, մինչև որ օտները բացւեցին:

Ճաշի դէմ՝ մի քիչ հանգստացրի, յետոյ էլի սկսեցի բանել. մի չորս ժամ կայ՝ բանում եմ. բայց վայ աչն բանելուն: Ձէ, տեսայ եզս բոլորովին կանգնում է, ի՞նչ անեմ: Մի քանի ժամուայ բան է մնացել, որ բոլորովին այս տարւայ վարս վերջացնեմ: Ելի խփեցի, էլի հրեցի: Խեղճը մի քիչ էլ դնաց և վերջնականապէս նա կանգնեց: Բարկութիւնս մի կողմից՝ խղճմտանքս միւս կողմից՝ ինձ պաշարեցին. սկսեցի ծեծել, յորդորել՝ ոչինչ չեղաւ. յանկարծ ձեռքս կարծես դժւեց և հաստ մահալով մի հարւած հասցրեց գլխին, այնպէս հարւած, որ կարծես թէ սպանելու. նստատակով էր հասցնում: Հարւածից՝ եզս երերւեց, իսկ ես սարսափեցի: Վազեցի եզանս մօտ և տեսայ, որ խեղճի աչքից արտասուէք է կաթում. ես ինձ կորցրի. «Այսքան էլ անգթութիւն... մրմնջացի և աննկատելի կերպով ծունկ չոքեցի ու սկսեցի աղօթել Աստուծուն, որ նա ինձ ների:

Մինաս, ասացի նորան, հանգստացիր, դէ բան է փորձանք է՝ պատահել է:

— Ախր խեղճ չէ՞ կենդանին:

— Խեղճ է, ի հարկէ, բայց ի՞նչ արած:

— Նա բանի՞ մենք ուտե՞նք:

— Ի՞նչ ես ասում, Մինաս, է՛հ, դու էլ, — նա մեզ է կերակրում՝ մենք էլ նորան ենք պահպանում:

— Ինչ ուզում ես ասա, բայց մեզնից խիստ պահանջ է անելու Աստուած:

Մի կերպ Մինասը հանգստացաւ: Աստուած տւաւ, ցանքսը ջաջող դուրս եկաւ, Մինասը շահեց, տունը փոքր ինչ կարգի բերաւ, սկսեց մարդամիջի տեղ ունենալ: Կամաց կամաց եղների, տաւարի թիւը շատացրեց: Հիմի տեսնո՞ւմ էք, ինչ հարուստ մարդ է դարձել մեր գիւղում: Այն եզան նա համարում է իւր հարստութեան աղբիւր. նորանով է սկսում իւր առաջին ափսը մինչև այժմ: Թէև եզը քսան տարեկան է, բայց էլի գարնան՝ տանում է վարի սկզբին դնում: փոյթ չէ ինչքան է գնում եզը, միայն թէ հողը տեղից շարժւի այդ եզան միջոցով:

Վ

Լսողները շատ հետաքրքրւած էին, սկսեցին մի բանի աւելւածներ անել, իրանց դիտողութիւններից և տնտեսութիւններից օրինակներ բերել: Մի ծեր գիւղացի էլ՝ գլուխը շարժելով՝ ասաց խրատական ձայնով՝ — Է՛հ, զուր չէ Ղազախու հայը ասում թէ՝

Ես մատաղ եմ եզանը՝

Որ կը պահի խիզանը.

Աստուած էլի զուլթ տայ՝

Մեր տնարար եզանը:

Տէրտէրը, որ առանձին հետաքրքրութիւնով լսում էր այդ բոլորը, մէջ մտաւ:

— Դէ, որ այդքանը գիտէք, էլ մեզք և պարտազանցութիւն չի համարւիլ, որ մէկ բան էլ ես աւելացնեմ: Ախր մեր Մինասը երեք տարի չէր հաղորդւում. ասում էր թէ ապաշխարում է. յետոյ հաղորդւելուց միայն խմացայ՝ թէ մեզքը — այդ եզան խփելն է, որ պատմեց Գիրգորը:

— Տէրտէր, իսկն ասենք, անգութ բան շատ ենք անում մեր եզների հետ. միթէ՞ զորան դատաստան չը կայ:

— Կայ, կը լինի, որդիս, արա եզը — շունչ չէ՞, ապա նա կենդանի չէ՞, ցաւ զգացող չէ՞:

Գիւղացիները շատ հետաքրքրեցին այդ խնդրով և սկսեցին տաք խօսակցութիւն: Երբ որ բաւականաչափ դատողութիւններ արւեցին ամեն տեսակի, խօսքը կրկին շուռ եկաւ Մինասի եզան վերայ: Գրիգորը, որ այնքան բան էր պատմել արդէն, կարծես սպասում էր այդ բոպէին: Նա գլուխը շարժելով՝ մէջ մտաւ:

— Արա, այս տեսակ բան է եղել աշխարհքումս: Մեր Մինասը զուր տեղը չէ իւր եզանը պինդ բռնել կանգնել: Մինասը ուխտ է արել, որ այդ եզանը պէտք է չը մորթի, մինչև վերջը իւր մօտ պահի, որ նա, ինչքան կեանք նորան սահմանւած է՝ ապրի, որ նա իւր բնական մահով վերջանայ՝ խոր ծեթութեան հասնելով:

— Լաւ, զորանից էլ ծեթ:

— Ով գիտէ, ասում են, որ եզների մէջ մինչև քսան հինգ տարի ապրող էլ կայ:

— Մինասի եզը, շարունակեց Գրիգորը, իսկապէս այժմ մի զարմանալի եզ է դարձել, ապրում է Մինասով: Եթէ մի երկու օրով սա բացակայ եղաւ, տխրում է. իսկ երբ՝ զիցուք՝ Մինասը եկաւ ու նորան շփեց փայփայեց՝ նա զւարթանում է: Մինասը, որ տեսնում է իւր եզան ուրախութիւնը ու զւարթանալը, այնպէս է ուրախանում, որ կարծես թէ հարազատ արիւնակիցը լինի:

Անասնավաճառ Գէորգի վերայ այնպէս սատոյիկ ազդեց պատմութիւնը, որ նա զգացմունքով ասաց.

— Ասլրի Մինասը, շատ ապրի: Շատ լաւ է անում, որ չի ծախում: Բայց մի բան ասեմ, մի խոստովանք յայտնեմ, որ նորա պատմութիւնը ինձ մի քիչ ցնցեց... Մի թէ ես էլ, ուրեմն, անասունների դահիճը կամ գոնէ դահճի միջնորդն եմ:

Գիւղացիները լռեցին, ոչինչ չը կարողացան նորան պատասխանել:

3938

ԳԻՆՆ Է 3 ԿՈՊ.

Վաճառում է Թիֆլիսի հայ գրավաճառանոցներում
և «Մուրճ»-ի խմբագրատանը:

1058000

20 13

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0008301

